

DZIENNIK BERLIŃSKI

Przedpisanie wynosi za półrocze kwartalnie 2.00 mk.
 5 półroczniak do domu 1.72 mk.; miesięcznie 77 fen. z odosł. d.
 domu 55 fen. — W ekspedycji i w agencjach 55 fen. miesięcznie.
 5 odosł. do domu 55 fen. — Wysyłka pod opaską kwartalnie 5 mk.

wychodzi codziennie

z wyjątkiem niedziel i świąt z datą na dzień następny.

Adresować należy:

Dziennik Berliński, Berlin O 27,
 Raupachstrasse 6.

Reklamę ogłasza się: 30 fenigów od wiersza petytowego. —
 Reklamy lub ogłoszenia na trzeciej stronie 60 fen. od wiersza pe-
 tytowego. — Rękopisów redakcyja nie zwraca, lecz je niszczy. —
 Redakcyja, administracyja i ekspedycyja: Berlin O 27, Raupachstr. 6.

Telefon: Alexander nr. 4905.

Telefon: Alexander nr. 4905.

Berlin; wtorek, 3 kwietnia 1917.

Rewolucyja rosyjska a Niemcy.

Rewolucyja rosyjska od samego początku odbiła się specjalnie w Niemczech głośnie i cichem, wywierała poważny wpływ na niemiecką politykę wewnętrzną i zagraniczną wojenną. Niatylko w szerokiech masach wzbudziła daleko, może nawet za daleko idące nadzieje, ale i dla miarodajnych polityków i stronnictw stała się podtawą doniosłych planów i kombinacji politycznych. Inicytywa do nich wyszła z kół niemieckiej socjalnej demokracji, która nawet i dziś jeszcze, jak się zdaje, powołana będzie do odegrania bardzo wybitnej roli w przygotowującej się pod tym względem akcji. Akcja ta nie we wszystkich szczegółach wydatnia się wprawdzie nazewnątrz; niemniej w ciągu ubiegłych kilku dni zasłło szereg faktów, w których nie trudno jest dostrzedz cechy wspólne wiążące je w jedną całość o bardzo wyraznym charakterze. Na czym polega i na czym opiera się ta akcja?

Rewolucyja rosyjskiej w chwili obecnej z natury rzeczy nie można jeszcze uważać za coś definitywnie ukończonego i ostatecznego. Wprawdzie według urzędowych komunikatów podawanych za granicą, spokój zupełny panuje w całym kraju, który po nauczeniu systemu dotychczasowego z uczuciem ulgi i radości przygotowuje się do prac nad ustaleniem nowego porządku rzeczy. Niemniej nawet jeśli te doniesienia nie są wprost optymistycznie zabarwione, to jeszcze nie można uważać ich za wystarczające, aby móżd wyrobić sobie na ich podstawie pogląd dość jasny i pewny o obecnym położeniu w Rosji. Przyjąć można wprawdzie za fakt, że rząd nowy łatwiej, niż można było przypuszczać, wszedł w posiadanie władzy w całym rozległym kraju; zdaje się, że także w wojsku obyło się bez poważniejszych zaburzeń przy przewrocie obecnym. Jednakże pod tą powierzchnią spokojną w głębi nurtujące prądy jeszcze się nie napokoiły i jeszcze niewiadomo, co z nich ostatecznie wyniknąć może. Wszak nawet sam obecny gabinet, nazywając się urzędowo rządem tymczasowym, uznaje tem samem dzisiejszy stan rzeczy za tylko przejściowy i oddaje ostateczne uregulowanie stosunków w ręce konstytuanta powołanej mającej z równego i powszechnego wyboru całego narodu już w najbliższych miesiącach. Jeśli istotnie to hasło powszechnego i równego wyboru zostanie w praktyce przeprowadzone, to reprezentacyja stanowiąc majaca o przyszłych losach Rosji przedstawiać będzie ciało tak demokratyczne, jakiego nie posiada żaden ze starych krajów parlamentarnych w Europie. Ale równocześnie wzrasta prawdopodobieństwo, że ciało to w składzie swoim znacznie różnić się będzie od rządzącej dziś Dumy i że zatem w najważniejszej dziś dla Rosji kwestyji wojny, czy pokoju, zajmie ona odmienne stanowisko niż ludzie, których dotychczasowy przebieg rewolucyji powołał do steru państwa. Osi sami zdają się dobrze rozumieć, że w demokratycznie rządzonej Rosji istnieją większa niż za panowania cara możliwość tendencji pokojowych, i dlatego starają się im zawczasu zapobiedz przestrzegając naród, że wszelki przedwczesny pokój z Niemcami oznaczałby natychmiastowe przywrócenie znienawidzonych rządów reakcyjnych. Nawet w oficjalnych odezwach nowego rządu powtarza się wciąż ta wersyja, że Niemcy zwyciężając cara znów na tron wprowadzą i odbiorą narodowi rosyjskiemu świeżo uzyskaną wolność. Argument ten zaś niewątpliwie więcej niż wszelkie inne nadaje się do tego, aby w narodzie rosyjskim i armyji pobudzić wszelkie siły do jaknajbardziej stanowczego przeciw nieprzyjacielowi zewnętrznemu oporu.

W Niemczech zrozumiano to dobrze i postarano się, aby odwrócić grożące z tej strony niebezpieczeństwo. Niewątpliwie pierwsza socjalna demokracya wyzwała pod tym względem moment psychologiczny. Przy rozprawach etatowych w parlamencie niemieckim mówcy socjalistyczni nie omisskali z całym naciskiem dać wyraz braterskiej radości proletariatu niemieckiego z powodu wydarzeń w Rosji, a równocześnie żądać od rządu kategorycznej deklaracyji, że nie jest

to absolutnie zamierzem Niemiec mieszać się w jakikolwiek sposób w wewnętrzne sprawy rosyjskie. W mowie swej chwatkowej kanclerz Rzeczy złożył natychmiast to oświadczenie w sposób zupełnie niedwuznaczny, a za nim także większa część mówców frakcyjnych opowiedziała się w tym samym sensie i wyraziła chęć przyjaznych w przyszłości stosunków do uwolnionej Rosji. Nazajutrz opozycyja sejmowa węgierskiego sławiła wniosek o przyjęcie rezolucyji również wyrażającej sympatyę dla rewolucyji rosyjskiej i występującej przeciw wszelkiej próbie popierania rządów carskich ze strony mocarstw centralnych. Wreszcie w sobotę ogłoszono z Wiednia urzędowo wywiad, jakiego udzielił c. k. minister spraw zagranicznych, hrabia Czernin, przedstawicielowi półurzędowego »Fremdenblatt«. Hr. Czernin nie tylko podobnie jak p. Bethmann Hollweg zastrzegł się przeciw twierdzeniu, jakoby mocarstwa centralne były sojusznikami absolutyzmu rosyjskiego, ale posunął się nawet o krok dalej oświadczając ponownie i stanowczo, że mocarstwa sprzymierzone i teraz jeszcze gotowe są każdej chwili do przystąpienia do aktów pokojowych, które zapewnić mają dla obydwóch stron możliwe i szczerne warunki. Słowa hr. Czernina otrzymały urzędowy komentarz w Berlinie stwierdzający, że tak że kół rządzących w Niemczech dzieła w zupełności pogląd wypowiedziany przez męża stanu Austro-Węgier.

Wszystkie te odezwania i wystąpienia zupełnie zatem zgodnie mają dowiedzieć narodowi rosyjskiemu, że młodą jego wolność ze strony niemieckiej nie za groźba żadne niebezpieczeństwo. Socjalna demokracya Niemiec przesyłając socjalnej demokracji Rosji apetyjalne braterskie pozdrowienie raz jeszcze to wyraziła i stwierdziła. A wszystkie te kroki przyczyniają się do wzmożenia ruchu pokojowego w Rosji, prawie na pewno przypuścić można; inna rzecz jednak, czy ruch ten będzie dość silny, aby zwyciężyć opór czynników, które w Rosji jak i w innych krajach za wszelką cenę chcą prowadzić wojnę aż do ostatecznego tchu.

Rząd szwedzki uznaje rosyjski rząd tymczasowy.

Rząd szwedzki, jako pierwszy z pośród europejskich państw neutralnych uznał prowizoryczny rząd rosyjski przez swego posła w Petersburgu, generała Bräadströma.

Książę Lwow o rewolucyji rosyjskiej.

Prezes ministrów rosyjskich książę Lwow przyjął u siebie dziennikarzy rosyjskich oświadczając pomiędzy innemi: Naród rosyjski dokonał już dwóch cudów, po pierwsze, że tak szybko i prawie bez walki wewnątrznej przeprowadził rewolucyję, po drugie, że natychmiast przywrócić został porządek. Prezes ministrów wierzy też w cud trzeci, że uda się utrzymać nowy porządek aż do zebrania się konstytuanta. Podkreślił też, że będzie bardzo trudno zwolnić wkrótce konstytuanta, ponieważ musi także i armyja brać w tem udział, dlatego należy odczekać względnie spokojnych czasów na wszystkich frontach. Tymczasem przeprowadził rząd w jaknajkrótszym czasie nowe reformy. Wskutek zupełnego równouprawnienia wszystkich obywateli przez rewolucyję nabrała wojna nowej treści. Jest to walka nie tylko z wewnętrznym wrogiem, lecz także z główną podporą absolutyzmu, z Niemcami. Z tego powodu są wszyscy Rosjanie za wojnę. Wróg nie śpi, lecz koncentruje olbrzymie wojska do ataku, który trzeba powstrzymać. Prezes ministrów wezwał wreszcie wszystkich obywateli, by przyczynili się do odniesienia zwycięstwa.

Rus państwem związkowym Rosji.

Z Petersburga donoszą: Oficerowie ukraińscy zebrali się w Kijowie i uchwalili rezolucyję, w której żalca się połączenie wszystkich krajów ukraińskich (ruskich) z Rosją, jako wolne państwo związkowe.

Rząd prowizoryczny w głównej kwatery.

Petersburg, 1. kwietnia. Petersburgska Agencyja Telegraficzna donosi:

Rząd prowizoryczny przybył do głównej kwatery w Mohilewie i został tutaj przyjęty przez generała Aleksiejewa, przez cały sztab generalny, przez przedstawicieli ziemstw, miast i liczne tłumy ludności. Miljukow i Kereński wygłaszali przemowy i witano ich owacyjnie.

Skonfiskowane dobra koronne.

Rosyjskie dobra koronne, które teraz przeszły na własność państwa, mają 65 milionów hektarów obszaru i zawierają wielkie ilości kruszcu, zwłaszcza złota.

Równonprawienie religijne.

Rosyjski minister wojny Guczkow ogłosił obwieszczenie znoszące wszelkie ograniczenia narodowościowe i religijne w armyji. Przyjmuje się do szkół wojskowych żydów i wyznawców innych religij, o ile posiadają odpowiednie wykształcenie, jakiego wymaga się od oficera.

Ustąpienie trzech ministrów w Austrii.

W Wiedniu toczy się obecnie sensacyjny proces przeciw dyrektorowi Banku Depozytowego, drowi Józefowi Kranzowi oskarżonemu o różne oszustwa przy dostawie piwa dla wojska. Kranz dostarczał wojsko piwa w swym charakterze dyrektora Banku Depozytowego, a zyski brał, jak mu zarzuca oskarżenie, do własnej kieszeni, dzieląc się niemi z urzędnikami ministerjum wojny. Według zeznań radcy cesarskiego, dyrektora Schönwalda zarobiono przy obrocie trzech milionów koron — 900 000 koron.

Przy przesłuchaniu jako świadka doradcy ministra wojny, rojalistę Lustiga zeznał tenże, że protokół, który zawierał zeznania dwóch oficerów wystawnych w dniu 3. stycznia w celu zbadania sprawy, został odebrany od sędziego śledczego, zmieniony w ministerjum wojny w obecności ministra wojny, ministra sprawiedliwości i ministra finansów, podpisany ponownie przez tych samych oficerów, którzy podpisali pierwszy dokument, i że dopiero ten zmieniony dokument odczytany został do akt sędziego śledczego.

Oryginał pierwotnego aktu znajduje się do dziś jeszcze w biurku szefa sekcji Jarzembkiego.

Zeznanie to wywołało olbrzymią sensacyję. Na wniosek obrońców postanowił sąd wezwać na świadków: ministra wojny Krobotina, ministra finansów Splitzmüllera i ministra sprawiedliwości Schenka.

Wczoraj mieli ministrowie zeznać przed sądem. Jako pierwszy zeznał minister sprawiedliwości dr. Schenk. Oświadczył on, że został przez cesarza zwolniony z obowiązku przestrzegania ścisłego milczenia w sprawach urzędowych, a dalej, że złożył urząd ministra sprawiedliwości w ręce cesarskie.

Również i ministrowie wojny Krobotin i finansów Splitzmüller oświadczyli, że zostali przez cesarza zwolnieni z obowiązku milczenia.

Podczas wrzoraższych rozpraw stwierdził przewodniczący sądu, że akta sędziego śledczego zawierają uwagę, iż ministerjum wojny cofnęło później protokół pierwotnie doręczony sędziemu śledczemu.

Prokurator oświadczył, że przeglądając akta ministerjum wojny, w których jest mowa o rewizyji zajęć w kasie depozytowej przez dwóch oficerów, odniósł wrażenie, że w ministerjum wojny musiał być ktoś, kto starał się w wszelki sposób zakryć postępowanie Kasy Depozytowej, która było przedmiotem śledztwa.

Rosyjskie przygotowania wojenne w 1914 roku.

»Nordd. Allg. Ztg.« pisze pod nagłówkiem »Rosyjskie przygotowania wojenne« co następuje:

Według raportu ogłoszonego w niemieckiej białej księdze str. 28 z dn. 27 lipca 1914, był w tym dniu w Kownie stan wojenny już ogłoszony. Faktowi